

Leesvaardigheid: wat is dat eigenlijk?

Dit themanummer gaat over lezen. Maar wat bedoelen we daar feitelijk mee? Een wetenschappelijke benadering vereist een heldere definitie. Ik stel een eenduidige definitie voor: *Lezen is het decoderen van schrifttekens in (uit)gesproken taal.*¹ Net als bij geheimschrift liggen regels aan het decodeerproces ten grondslag. Als de lezer de code heeft gekraakt, kan deze in principe alles lezen. Dat blijkt uit het feit dat iemand die kan lezen ook pseudowoorden, zoals FLOEM, KLARNS en TRULNEIK, kan lezen. Leesvaardigheid is dus een generieke vaardigheid en een maat voor de kwaliteit en kwantiteit waarmee woorden gedecodeerd worden. Leesvaardigheid of kortweg lezen wordt wat mij betreft bepaald door de parameters *nauwkeurigheid, snelheid en vloeiendheid* (lezen zonder haperingen). Leesvaardigheid zegt dus niets over de mate waarin dat wat gedecodeerd wordt, begrepen wordt.

Hoe leesvaardig een lezer moet zijn om dat wat deze leest te begrijpen, is lastig met zekerheid vast te stellen. Dat hangt namelijk af van de complexiteit van de inhoud en structuur. Dat is voor iedereen anders. Eén ding is duidelijk: je moet niet sneller willen lezen dan je kunt begrijpen. Dat zal met een bekend onderwerp sneller kunnen dan met een onbekend. Je moet ook niet te langzaam lezen, want dan weet je aan het eind van de zin niet meer wat je aan het begin hebt gelezen. Het is als fietsen, je moet een minimale snelheid hebben om niet om te vallen. Maar als je te snel fietst en niet om je heen kijkt, kun je verdwalen. Hoe het ook zij, je moet wel kunnen fietsen, anders kom je nergens. Zo is het ook met het begrijpen van tekst, je moet wel kunnen lezen.

Noot

1. Bosman, A.M.T., Cihangir, S., & Bootsma, M. (2022). Dalende leesvaardigheid: een herinterpretatie. <https://redhetonderwijs.com/wp-content/uploads/Bosman-et-al-2022.pdf>

Inhoud

jaargang 65 – nummer 2 – juni 2026

Leesvaardigheid: wat is dat eigenlijk? <i>Anna M.T. Bosman</i>	1	Reactie op het artikel van De Jong et al. over het proefschrift van Luc Koning: "Een nadere analyse van leessnelheid en redzaamheidslezen" <i>Luc Koning & Ben A.M. Maassen</i>	39
De aanhoudende discussie over dyslexie <i>Kees van den Bos</i>	2	Boekenrubriek: recensie <i>Daan Deenik</i>	45
Leesmoeilijkheden en dyslexie: zorg- of onderwijsprobleem? <i>Ben A.M. Maassen</i>	3	VVO-nieuws <i>Phaedra Hopmans</i>	46
Mijn ervaringen als dyslecticus <i>Dieter C.</i>	18	Proefschrift <i>Lana Van Den Berghe, Jentel Van Havermaet & Thomas Cassart</i>	48
De impact van het achterwege laten van expliciete snelheidstraining in het aanvankelijk en voortgezet leesonderwijs <i>Luc Koning & Ben A.M. Maassen</i>	20	Boekenrubriek: ter recensie	59
De minimaal benodigde leessnelheid voor het begrijpen van tekst <i>Peter F. de Jong, Madelon van den Boer, Elise H. de Bree, Aryan van der Leij, Jurgen Tijms & Sietske van Viersen</i>	30	Actua	60